

3 SYMFÓNIA

SYMFÓNIA ŽALOSTNÝCH PIESNÍ
HENRYK GÓRECKI

TLAČOVÁ SPRÁVA ŠTÁTNEHO DIVADLA KOŠICE - 9 - 2021/2022

Slávka Zámečniková: Góreckého symfónia prináša silnú duchovnú aj emocionálnu očistu

Už v sobotu 20. novembra zaznie v Historickej budove Štátneho divadla Košice výnimočná 3. symfónia Henryka Góreckého. Na javisku košického divadla sa v sprievode orchestra Opery ŠDKE pod taktovkou šéfdirigenta Petra Valentoviča prvýkrát predstaví aj Slávka Zámečniková, sólistka Viedenskej štátnej opery.

V Štátnom divadle Košice pripravujete premiéru 3. symfónie Góreckého. Je to Vaše prvé stretnutie s týmto svetoznáмым dielom a čím Vás zaujalo?

Presne tak, je to moje prvé stretnutie s touto symfóniou aj s týmto komponistom. Po jej naštudovaní ma mrzí, že som sa k nej nedostala už skôr. Téma žalospevov, na ktorú sa v tejto symfónii zamerala veľmi zaujala. Všetky sa týkajú bolesti z odlúčenia buď matky za dieťaťom alebo opačne. V prvej vete ide o žalospev Márie za Ježišom, zomierajúcom na kríži. Je to známa téma kde Mária vraví, že by tú bolesť najradšej prežívala miesto neho. Mojou osobne najzaujímavejšou časťou je práve tá druhá. Text bol totiž vyškriabaný na stene jednej väzenskej cely v gestape v Zakopanom počas druhej svetovej vojny. Sú to slová uväzneného osemnásťročného dievčaťa, ktoré prehovára k svojej matke. Akoby sa jej ospravedlňovala za to, že tam je väznená a že jej tým spôsobuje bolesť a žiaľ. Text vraví: „Mama neplač, nie.“ a utieka sa k Panne Márii so slovami: „Panna nebeská, ochraňuj ma.“ Keď som sa dočítala, ako autor skomponoval túto časť, rovnako ako jeho, aj mňa, veľmi fascinovala jedna vec. Ostatní dospelí väzni tiež zanechávali odkazy na stenách, písali tam frázy ako „Vrahovia“, „Som nevinný“ a podobné výkriky zúfalstva. Ale toto ešte takmer dieťa nikoho neobviňuje, iba žiada o odpustenie za žiaľ spôsobený svojej matke. Neobvyklý srdcervúci úkaz. Tretia časť hovorí o žiali matky za synom, zabitým počas nájazdov na Sliezske v druhej svetovej vojne. Je textom starej ľudovej piesne. Celková myšlienka tohto diela sa dotýka veľmi citlivej témy.

„Symfónia žalostných piesní“ mala zaujímavý osud. Najprv ju hudobná kritika veľmi neprijala, aby sa vzápätí stala „hitom“ súčasnej klasickej hudby. V čom je podľa Vás toto dielo výnimočné?

Myslím si, že už len skutočnosť, že sa skladateľ odváži pustiť sa do témy, ktorá bola iba pred krátkym časom pre ľudí veľmi nepríjemným zážitkom, je fascinujúci počin. Dielo bolo skomponované iba cca 30 rokov po skončení vojny. Iní skladatelia sa venujú témam alebo libretám, ktoré sú oveľa staršie, možno už nejakým spôsobom zaručene obľúbené medzi ľuďmi alebo sa venujú téme v tom konkrétnom čase veľmi aktuálnej. Celková myšlienka konfrontácie sa s bolestivými skutočnosťami, jatrenie rán udalostí, ktoré sa odohrávali len niekoľko desaťročí nazad, navyše tak emočne priamym spôsobom, ako v tomto diele, je pozoruhodné.

Máte bohaté skúsenosti s interpretáciou vokálno - symfonických skladieb. Čo bolo pre Vás ako sólistku nové alebo iné pri naštudovaní tejto skladby?

Veľakrát je to tak, že v symfóniach je vokálna zložka iba v jednej časti alebo celkovo minimálne. Góreckého symfónia sa na túto vokálnu časť zameriava v celej symfónii a od nej sa odvíja jej

celková forma. Novotou bolo pre mňa aj konfrontovanie sa s témou, ktorá je do určitej miery pre každého veľmi bolestivá. Držať emócie na uzde počas spevu je pri takomto diele tvrdým orieškom. Hoci zatiaľ nie som matkou, pre ženu sú témy straty dieťaťa vždy veľmi náročné. Nie je to prvýkrát, čo sa s touto myšlienkou v skladbe stretávam a zakaždým musím bojovať sama so sebou, aby mne samotnej nevyhĺkli slzy. Na druhej strane sa však veľmi teším, že ako pri akomkoľvek inom diele, tak aj tu budem mať možnosť priniesť publiku práve svoj vlastný pohľad a popasovať sa aj s takouto emocionálnou výzvou. Okrem toho, diela ktoré sa nehrajú tak často, sú vynikajúcim prostriedkom na originálnu interpretáciu.

Košičania Vás poznajú z koncertov Štátnej filharmónie, ale v Štátnom divadle Košice sa predstavíte prvýkrát. Ako sa zrodila táto spolupráca?

Bol to nápad riaditeľa opery, Rolanda Tótha, ktorý ma oslovil s návrhom spolupráce s pre mňa dovtedy ešte neznámym dielom. S radosťou som sa nechala vtiahnuť do týchto neznámych vôd a po našťudovaní som neoľutovala, bol to výborný výber diela. Okrem toho sa do Košíc vždy veľmi rada vraciam, spievala som tam viacero koncertov vo filharmónii a publikum bolo vždy veľmi vřúcne a srdečné. Teším sa, že si teraz pre zmenu prvýkrát zaspievam aj v Štátnom divadle.

Prečo by mali Košičania, ale nielen oni, prísť práve na Góreckého symfóniu?

Myslím si, že táto téma je presne to, čo si v dnešnej dobe potrebujeme trochu pripomenúť. Ľudia sa totiž zaoberajú úplne inými vecami a myslia si, že problémy dnešnej doby sú tými najhoršími. Je normálne, že človek pri svojom nešťastí zabúda na nešťastie ostatných. Vždy je to však tak, že pri pohľade na niečo oveľa horšie ako to, čo práve prežívame, sa náš žiaľ stane znesiteľnejším. Pre akúsi duchovnú očistu a prebudenie je toto dielo ideálnym prostriedkom. A nádherná hudba, ktorá nie je tak často hraná, je takisto balzomom pre všetky zmysly.

15. novembra 2021

Svjatoslav Dohovič, web editor a PR